

*Jaroslav Marczak**

SYSTEM PODATKOWY NA UKRAINIE

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej zmieniło zasadniczo stosunki Polski z jej sąsiadami w zakresie ekonomiki. Zmiany objęły wszystkie sąsiadujące z Polską państwa, ale z jednymi poprawił, czy też ułatwiły stosunki gospodarcze, z drugimi natomiast wprowadziły ograniczenia i je utrudniły. Można, oczywiście, przyjąć tezę, że dla handlu i wymiany nie ma granic, ale biorąc pod uwagę realia prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost czy też rozszerzenie utrudnień związanych z warunkami odpraw, może tę działalność ograniczyć lub dość skomplikować. Niekoniecznie musi to być korzystne dla Polski. Do państw, z którymi uległy poprawie stosunki gospodarczej, należą: Niemcy, Czechy, Słowacja i Litwa. Państwami, z którymi relacje gospodarcze uległy utrudnieniom, są: Rosja, Białoruś oraz Ukraina. Szczególne miejsce w stosunkach handlowych Polski zajmuje Ukraina. Zmiany, które zachodzą w tym państwie od roku 1991, są coraz bardziej znaczące. Ukraina, po Rosji jest naszym drugim, wschodnim wielkim sąsiadem, a pod względem liczby mieszkańców i powierzchni jest prawie na równi z Niemcami. Dlatego Ukrainie należy przyglądać się bardzo bacznie i śledzić wszelkie zmiany tam zachodzące. Dotyczy to także tak istotnej materii, jaką są podatki, czy też szerzej: system podatkowy. Właśnie one są przedmiotem niniejszych rozważań.

Podatki na Ukrainie ulegają nieustannym zmianom od momentu uzyskania niepodległości w roku 1991. System gospodarczy, jaki obowiązywał na Ukrainie do czasu uzyskania niepodległości, w praktyce eliminował podatki we współczesnym rozumieniu ich roli. Był to jeszcze bardziej pogłębiony stan niż w Polsce. Oczywiście, że zmiany dotyczące podatków przede wszystkim muszą zmienić mentalność podatników.

System podatkowy, na pierwszy rzut oka, nie jest specjalnie odmienny od innych systemów podatkowych. Trzymając się ściśle tego terminu – system podatkowy – można stwierdzić, że jest on, bez mała, taki sam jak w Polsce. Podstawowa różnica polega na tym, że w Konstytucji Ukrainy

* Dr, st. wykładowca w Katedrze Finansów i Bankowości Uniwersytetu Łódzkiego.

na temat podatków jest tylko jeden artykuł, który zamieszczony jest w rozdziale drugim: *Prawa, wolności oraz obowiązki człowieka i obywatela*. Artykuł 67 jest z grupy obowiązków i brzmi następująco: „Każdy jest zobowiązany uiszczać podatki i opłaty w sposób i wysokości ustanowionych prawem. Wszyscy obywatele corocznie składają w organach podatkowych zgodnie z miejscem zamieszkania deklaracje o swoim stanie majątkowym oraz dochodach za miniony rok w sposób ustanowiony prawem”¹. W żadnym innym miejscu nie wspomina się o stanowieniu prawa podatkowego na mocy ustawy ani o ochronie obywateli przed samowolą administracji podatkowej. Traktując pozytywnie rozwiązania prawne, to Konstytucja Ukrainy chroni obywateli przed swobodą interpretowania prawa przez urzędników, ale w praktyce nie broni przed stanowieniem prawa „powielaczowego”.

Ukraiński system podatkowy składa się z następujących danin: podatków, opłat, ceł oraz potrąceń. Daniny dzielą się na państwowe i lokalne, z tym że ten podział nie jest klarowny. Część podatków (danin) zasila zarówno budżet państwa, jak i budżety miejskie. Poza tym, w konstrukcjach niektórych podatków lub opłat, np. w uproszczonych systemach podatkowych (*спрощена система оподаткування*), jeden podatek zastępuje kilkanaście podatków i opłat i jest rozdzielany między budżet państwa, odpowiednie budżety lokalne oraz fundusze emerytalne. Ocena takich rozwiązań nie jest łatwa, bowiem należy wziąć pod uwagę skuteczność ściągania podatków, rzeczywisty zakres nielegalnej interwencji administracji podatkowej, trudność w rozliczaniu się z podatków przez podatników i, jeżeli to może być wymierne, ilość orzeczeń sądów odwoławczych w sprawach przeciwko administracji lub podatnikom. Przedmiotem analizy będą przede wszystkim konstrukcje poszczególnych podatków, tworzących system podatkowy na Ukrainie. W pierwszej kolejności scharakteryzowane zostaną poszczególne elementy, składające się na system podatkowy. Ponieważ ilość podatków i opłat składających się na ukraiński system podatkowy jest bardzo duża, niemożliwe jest scharakteryzowanie ich wszystkich. Waga i znaczenie poszczególnych podatków i opłat są zróżnicowane, jeżeli chodzi o dochody budżetu państwa. Dlatego uwaga zostanie skoncentrowana na podatkach najważniejszych z tego punktu widzenia.

Obecnie na Ukrainie obowiązują następujące podatki i opłaty²: podatek od dochodów osób fizycznych, podatek od wartości dodanej, podatek od zysków przedsiębiorstw, opłaty akcyzowe (podatki), podatki i opłaty lokalne: podatki z reklam, podatek komunalny, podatek od właścicieli środków transportowych, podatek z działalności ubocznej (*податок на промисел*)

¹ *Конституція України, Відомості Верховної Ради* 1996, № 30, s. 141.

² С. М. Онисько, І. М. Тофан, О. В. Грицина, *Податкова система, Видавництво Магнолія Плюс* Львів 2004 (S. M. Onys'ko, I. M. Tofan, O. V. Hrycyna, *Podatkowa systema, Wydawnictwo „Magnolia Plus”*, L'viv 2004).

opłata hotelowa, opłata parkingowa, opłata targowa, opłata za wydanie przydziału na mieszkanie, opłata kurortowa opłata za udział w zawodach hippicznych, opłata od wygranej w zawodach hippicznych, opłata od osób biorących udział w zakładach hippicznych (totalizatorze), opłata za prawo wykorzystywania miejscowej symboliki, opłata z tytułu kręcenia filmów i programów telewizyjnych, opłata za prawo prowadzenia miejscowych aukcji, sprzedaży konkursowych i loterii, opłata za przejazd przez teren województw przygranicznych transportu samochodowego przekraczającego granicę, opłata za pozwolenie na rozmieszczenie obiektów handlowych i usługowych, opłata od posiadaczy psów, opłaty (czynsze) od środków zasobów, usług i inne płatności: podatek leśny, opłata za specjalne wykorzystanie wodnych zasobów, opłata za poszukiwawcze prace geologiczne prowadzone na rachunek budżetu państwa, opłata rentowa za ropę naftową i gaz, potrącenie od czynszu za tranzyt ropy naftowej, gazu oraz amoniaku, płatności za wykorzystanie wyrobisk, opłata za ziemię (podatek od ziemi), inne płatności: opłaty z tytułu funduszu emerytalnego, opłata obowiązkowa na państwowe podstawowe ubezpieczenie społeczne, cła państwowe, jednorazowa opłata pobierana w punktach kontrolnych przez państwową granicę Ukrainy, inne opłaty: opłata na rozwój plantacji winorośli, sadownictwa i chmielarstwa, czynsze i opłaty na budowę, rekonstrukcję i remonty dróg ogólnego dostępu (korzystania), opłata za handlowy patent na niektóre rodzaje działalności przemysłowej, opłata za zanieczyszczenie okolicznego środowiska, opłata na państwowy fundusz innowacyjności.

W dalszej kolejności zostaną omówione następujące podatki: podatek od dochodów osób fizycznych, podatek od zysków przedsiębiorstw, podatek od wartości dodanej oraz opłata akcyzowa.

Podatek od dochodów osób fizycznych (*побаток з доходів фізичних осіб*). Jest to podatek państwowy, wprowadzony od 1 stycznia 2004 r. ustawą Rady Najwyższej Ukrainy o podatku od dochodów osób fizycznych (*Закон Про податок з доходів фізичних осіб* Nr 889-IV z 22 maja 2003), który zmienił dekret Rady Ministrów Ukrainy z 30 kwietnia 1993 r. nr 43-93. Podatek od dochodów osób fizycznych jest inaczej skonstruowany niż ma to miejsce w polskim przypadku. Istniejące różnice są tak duże, że trudno stosować polską terminologię na oznaczenie ukraińskich kategorii podatku. Z tego też powodu będą używane, w tych przypadkach, określenia specyficzne.

Zasadniczym rozwiązaniem, jakie wprowadzono wzmiankowaną ustawą, jest liniowa stawka podatku – 13% (do końca 2006 r. od 1 stycznia 2007 r. będzie to 15%). Do 31 grudnia 2003 r. obowiązywała progresywna skala podatkowa z pięcioma progami podatkowymi 10%, 15%, 20%, 30% i 40%.

Podmiotami biernymi tego podatku są osoby fizyczne – rezydenci na terenie Ukrainy, którzy osiągają dochody na obszarze Ukrainy i poza jej

granicami, oraz nierezydenci, którzy otrzymują dochody na Ukrainie (obowiązek podatkowy obejmuje wyłącznie dochody osiągnane na terenie Ukrainy).

Przedmiotem tego podatku są: dla podatnika rezydenta: ogólny miesięczny dochód do opodatkowania; czysty roczny dochód do opodatkowania, który ustala się poprzez pomniejszenie ogólnego rocznego dochodu do opodatkowania o kwotę kredytu podatkowego. Kredyt podatkowy jest to kwota (wartość) wydatków (kosztów) poniesionych przez podatnika rezydenta w związku z nabywaniem towarów (robót, usług) u osób fizycznych i prawnych w przeciągu roku sprawozdawczego (oprócz wydatków z tytułu podatku o wartości dodanej oraz opłaty akcyzowej) do wysokości kwoty, do jakiej, na podstawie ustawy o podatku od dochodów osób fizycznych, można zmniejszyć kwotę ogólnego rocznego dochodu do opodatkowania otrzymanego w danym roku sprawozdawczym, w przypadkach przewidzianych ustawą³. Kredytu podatkowego nie można, w świetle regulacji prawnych zastosowanych na Ukrainie, potraktować jako odpowiednika kosztów uzyskania dochodu; dochody ze źródeł znajdujących się na Ukrainie, które podlegają ostatecznemu opodatkowaniu przy ich wypłacie; dochody zagraniczne. Dla podatników nierezydentów przedmiotem podatku są: ogólny miesięczny dochód do opodatkowania ze źródeł znajdujących się na Ukrainie; ogólny roczny dochód do opodatkowania ze źródeł znajdujących się na Ukrainie; ze źródeł znajdujących się na Ukrainie, które podlegają ostatecznemu opodatkowaniu przy ich wypłacie. Z przedstawionego zestawienia wynika, że dla obliczenia podstawy opodatkowania jest ustalenie ogólnego rocznego dochodu do opodatkowania oraz miesięcznego dochodu do opodatkowania. Lista źródeł dochodów jest szeroka, bowiem zalicza się do nich również operacje majątkowe oraz dochody, które w Polsce objęte są podatkiem od spadków i darowizn.

Procedura postępowania jest następująca. W pierwszej kolejności ustala się albo miesięczny dochód, przede wszystkim z pracy najemnej, albo dochód roczny – czyli tzw. ogólny dochód do opodatkowania. Następnie ustala się, czy istnieją możliwości dokonania odliczeń tzw. kredytu podatkowego. Z tego kredytu można skorzystać (nie ma obowiązku) jedynie w roku podatkowym, którego on dotyczy. Istnieje pięć rodzajów wydatków traktowanych jako kredyt podatkowy: część odsetek od kredytu hipotecznego, który spona podatnik; kwota środków pieniężnych lub wartość majątku przekazanych przez podatnika na rzecz zarejestrowanej na Ukrainie organizacji charytatywnej (od 2 do 5% ogólnego dochodu do opodatkowania); kwota środków pieniężnych wpłaconych na rzecz zakładów oświaty dla pokrycia kosztów nauki na poziomie średnim lub wyższym zawodowym (podatnik lub członek jego rodziny) w wysokości do 1,4 kwoty miesięcznego minimum socjalnego;

³ Art. 1, pkt 1, ust. 16.

sumy środków pieniężnych wpłaconych przez podatnika na rzecz zakładów ochrony zdrowia, z tytułu (określonych) usług leczenia w wysokości nie przekraczającej świadczeń z powszechnie obowiązującego funduszu ubezpieczeń zdrowotnych; kwota wydatków podatnika na składki ubezpieczenia na życie w prywatnych funduszach ubezpieczeniowych.

W dalszej kolejności dokonuje się odliczenia ulgi socjalnej⁴ (*податкова соціальна пільга*). Rozróżnia się trzy rodzaje tych ulg: w wysokości jednego minimalnego wynagrodzenia, w wysokości 150% tego minimalnego wynagrodzenia oraz 200% tego minimalnego wynagrodzenia. Pierwszy rodzaj ulgi przysługuje każdemu podatnikowi (w ustawie zapisano: *для будь-якого – jakiemukolwiek*). Drugi rodzaj ulgi przysługuje podatnikowi: samotnej matce (ojcu, opiekunowi, kuratorowi) w rozliczeniu na każde dziecko do 18 roku życia; utrzymującemu dziecko – inwalidę I lub II grupy do 18 roku życia; mającemu troje lub więcej dzieci do 18 roku życia; będącemu wdowcem (wdową); zaliczanemu do 1 lub 2 kategorii osób poszkodowanych na skutek katastrofy czarnobylskiej, oraz wyróżnionych państwowymi nagrodami w związku z ich udziałem w usuwaniu skutków tej katastrofy; będącemu uczniem, studentem, asystentem, ordynatorem, adiunktem, żołnierzem służby terminowej; będącemu inwalidą I lub II grupy; posiadającemu dożywotnie stypendium, w związku z prześladowaniem za działalność w obronie praw, w tym dziennikarzem. Trzeci rodzaj ulgi socjalnej przysługuje podatnikowi: Bohaterowi Ukrainy, Bohaterowi ZSRR, pełnemu kawalerowi orderu Chwały lub Chwały Pracy; będącego uczestnikiem II wojny światowej; byłemu więźniowi obozu koncentracyjnego, getta, innego miejsca przymusowego pobytu w czasie II wojny światowej; wywiezionemu z terenów byłej USRR na teren państw będących w stanie wojny z ZSRR lub okupowanych przez faszystowskie Niemcy; przebywającemu na terenie byłego Leningradu podczas blokady między 8 września 1941 r. a 27 stycznia 1944 r. Ulgę socjalną można zastosować tylko u jednego pracodawcy (wybór należy do podatnika). Ulgę tę stosuje się do dochodu miesięcznego w postaci wynagrodzenia (z tytułu pracy najemnej), jeżeli jego wysokość nie przekracza kwoty miesięcznego minimum socjalnego ustalonego na dzień 1 stycznia roku sprawozdawczego pomnożonego przez współczynnik 1,4.

Podatek od zysków przedsiębiorstw (*Податок на прибуток підприємств*)⁵. Jest to podatek państwowy, wprowadzony ustawą w 1997 r. (*Закон України „Про оподаткування прибутку підприємств” № 283/97-бр від 22.05.97/ВВР. 1997- № 105.*). Podatek od zysków przedsiębiorstw jest najważniejszym podatkiem bezpośrednim na Ukrainie, odwrotnie niż ma to miejsce w Polsce.

⁴ Art. 6.

⁵ *Прибуток* można tłumaczyć jako przychód, zysk, intrata. Ponieważ podatek od dochodów osób fizycznych jest określony mianem dochodu (*дохід*), to dla podatku dotyczącego przedsiębiorstw adekwatniejszy wydaje się termin „zysk”.

„Podmiotami lub podatnikami tego podatku są osoby fizyczne i prawne z grona (liczby) rezydentów i nierezydentów, które działają zgodnie z prawem podatkowym Ukrainy”⁶. Przepisy szczegółowo określają kategorie podatników.

Przedmiotem opodatkowania jest zysk, który ustala się na drodze zmniejszenia kwoty skorygowanego przychodu brutto o kwotę kosztów brutto podatnika oraz o kwotę odliczeń amortyzacyjnych.

Przychód brutto jest to ogólna suma dochodu podatnika z wszystkich rodzajów działalności, otrzymanego (zarachowanego) w okresie sprawozdawczym w formie pieniężnej, materialnej lub niematerialnej w kraju i zagranicą, pozaorskimi sferami ekonomicznymi. Skorygowany, jest to przychód brutto, do którego nie zalicza się niektórych wielkości składających się na przychód brutto. Przepisy szczegółowo wyliczają, co zalicza się do przychodów brutto, a co nie.

Koszty (wydatki) brutto produkcji oraz obrotu jest to kwota jakichkolwiek wydatków (kosztów) poniesionych przez podatnika w formie pieniężnej, materialnej lub niematerialnej zrealizowanych jako rekompensata wartości towarów (robót, usług) nabywanych przez tego podatnika w celu ich dalszego wykorzystania we własnej działalności gospodarczej.

Stawka podatku wynosi 25%.

Podatnicy samodzielnie obliczają kwotę zobowiązania podatkowego. Podatek podlega zmniejszeniu o kwotę patentów handlowych nabytych przez przedsiębiorstwo. Podatek rozlicza się kwartalnie w sposób uproszczony za trzy pierwsze kwartały. W sposób pełny następuje rozliczenie za cały rok. Podatnik ma prawo, w dowolnej formie, złożyć do organu podatkowego wyjaśnienia, dotyczące rezultatów jego działalności finansowo-ekonomicznej. Organ podatkowy nie może żądać od podatnika innych sprawozdań niż wynikające z prawa podatkowego, w tym sprawozdań finansowych (bilans) i statystycznych.

Podatek od wartości dodanej (*Податок на додану вартість*). Jest to podatek państwowy, wprowadzony już w 1992 r. na mocy dekretu, zmienionego ustawą w 1997 r. (*Закон України „Про податок на додану вартість” від 3.04.97 № 168/97-ВР//ВВР. – 1997. № 21*). Podatek ten jest obowiązkowy dla podatników, którzy osiągną obroty z tytułu sprzedaży towarów (robót, usług) co najmniej równe 3600 nieopodatkowanemu minimum dochodów obywateli (*неоподатковуваних мінімумів доходів громадян*), co, od 1996 r., kiedy ustalono ten normatyw na poziomie 17 hrywien, wynosi 61 200 hrywien⁷. Przedmiotem opodatkowania jest wartość dodana,

⁶ С. М. Описько, І. М. Тофан, О. В. Грицина, *op. cit.*, s. 48.

⁷ Przyjmując kurs hrywny według Tabeli kursów Srednich NBP nr 158/A/NBP/2004 z 13 sierpnia 2004 r. w roku jako 0,6870 zł, stanowi to 42 044,40 zł.

którą oblicza się według metody prostego odejmowania. Podstawą opodatkowania jest wartość sprzedaży towarów (robót, usług) według rynkowych lub regulowanych cen z uwzględnieniem opłaty akcyzowej, cła, innych ogólnopaństwowych podatków oraz opłat, z wyjątkiem podatku od wartości dodanej.

Stawka podatku wynosi 201%. Istnieje jeszcze stawka 0% oraz grupa towarów (prac, usług) zwolnionych z tego podatku. Stawką „zerową” są objęte przede wszystkim towary wyeksportowane. Pozostałe przypadki mają dość specyficzny charakter i dla dalszych rozważań można je pominąć.

Procedura obliczania jest taka sama jak w Polsce. W sprawozdaniu z podatku od wartości dodanej ustala się ogólną kwotę podatku należnego, następnie kwotę podatku naliczonego. Różnica między tymi wielkościami może być albo dodatnia, albo ujemna. Różnica dodatnia jest zobowiązaniem, który należy odprowadzić do budżetu państwa, nie później niż 20. dnia po miesiącu sprawozdawczym. Niezależnie, czy powstało zobowiązanie podatkowe, czy nie, podatnik składa deklarację podatkową. W przypadku ujemnej różnicy, podatnikowi przysługuje zwrot podatku (*відшкодовування*) z budżetu państwa w przeciągu miesiąca od złożenia deklaracji podatkowej. Jeżeli nie zostanie dokonana płatność na rzecz podatnika, kwota zwrotu podatku staje się zadłużeniem budżetowym, do którego stosuje się odsetki w wysokości 120% stopy obliczeniowej Narodowego Banku Ukrainy. Podatnik ma również prawo wystąpić do sądu o ściągnięcie należności oraz o pociągnięcie do odpowiedzialności osób służbowych winnych tego stanu rzeczy.

Biorąc pod uwagę fakt, że na Ukrainie w podatku od wartości dodanej jest jedyna stawka (oprócz, w zasadzie eksportowej – zerowej), rozliczenia z tego podatku są w znaczący sposób prostsze niż w Polsce. Z drugiej strony należy mieć na uwadze, że nawet najlepsze rozwiązania prawne, mogą ulegać daleko idącym zniekształceniom na etapie ich stosowania.

Opłaty akcyzowe (podatki) (*Акцизний збір (податок)*). Opłata akcyzowa, nazywana również oficjalnie podatkiem, została wprowadzona w 1993 r. dekretem Gabinetu Ministrów Ukrainy. W roku 1991 została ogłoszona ustawa o opłacie akcyzowej od napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Przedmiotem opłaty akcyzowej jest sprzedaż lub import (bądź równoważne operacje zgodnie z przepisami) towarów objętych akcyzą. Tymi towarami są: spirytus etylowy i napoje alkoholowe; piwo słodowe; wyroby tytoniowe; samochody; benzyny i oleje napędowe; wyroby jubilerskie z metali szlachetnych.

Stawki opłaty są dwójakiego rodzaju: procentowe (od wyrobów jubilerskich – 55%) i naliczane są od obrotu oraz sztywne kwoty akcyzy (np. benzyny, w zależności od rodzaju 20, lub 30 lub 40 euro za 1000 kg), naliczane od jednostki towaru (produkcji).

Zobowiązania z tytułu akcyzy są odprowadzane na rachunek budżetu państwa, gdy dotyczy importu, a na rachunek budżetu lokalnego i rachunek budżetu państwa (w odpowiedniej relacji), gdy produkcja miała miejsce na terenie Ukrainy.

Terminy płatności są uzależnione od wielkości obrotu oraz od rodzaju towaru objętego akcyzą. Na przykład produkcja alkoholu – na trzeci dzień, wyroby tytoniowe do 16 dnia miesiąca następującego po miesiącu sprawozdawczym, a niektóre przedsiębiorstwa przekraczające w roku poprzednim, średnio miesięcznie kwotę opłaty akcyzowej w wysokości 25 tys. hrywien, wnoszą opłatę co 10 dni: 5, 15, i 25 dnia następnego miesiąca.

Udział omówionych podatków w dochodach budżetowych zawiera tab. 1. Największe wpływy posiada podatek od wartości dodanej – 30,2 %, co oznacza podobną sytuację jak w Polsce. Natomiast na drugim miejscu uplasował się podatek od zysków przedsiębiorstw – 20,21%, co jest znacznie więcej niż w przypadku polskiego podatku dochodowego od osób prawnych. Zaskakująco niskie są udziały pozostałych dwóch podatków: od dochodów osób fizycznych oraz akcyzowego. Szczególnie udział tego pierwszego ma znaczenie symboliczne. Być może na jego wielkość wpływa konstrukcja tego podatku i bardzo silnie zakorzenione w mentalności prawodawców i społeczeństwa aspekty o charakterze socjalnym i stosunek do podatków.

Tabela 1

Dochody budżetu państwa Ukrainy na 2004 r.

Pozycja	Wartość w tys. hrywien (UAH)	Udział w %
Dochody podatkowe	41 885 178,9	69,0
Podatki bezpośrednie	12 939 170,0	21,3
Podatek od dochodów osób fizycznych	656 690,0	1,1
Podatek od zysków przedsiębiorstw	12 282 480,0	20,2
Opłaty za wykorzystanie zasobów naturalnych (przyrodniczych)	843 033,0	1,4
Wewnętrzne podatki od towarów i usług	23 193 381,0	38,2
Podatek od wartości dodanej	18 357 100,0	30,2
Opłata akcyzowa	5 810 140,0	9,6
Inne podatki	184 000,0	0
Dochody ogółem	60 702 390,9	100,00

Źródło: Додаток №1 до Закону України „Про Державний бюджет України на 2004 рік”.

Dokonując generalnej oceny systemu podatkowego na Ukrainie, należy stwierdzić, że jest on bardziej rozbudowany niż w Polsce. Przede wszystkim występuje więcej opłat. W niniejszych rozważaniach uwzględniono wszystkie (takie było zamierzenie, ale system informacyjny Państwowej Administracji Podatkowej na Ukrainie nie jest bardzo precyzyjny) elementy składowe systemu podatkowego, nawet te symboliczne, jeśli chodzi o wpływy, jak i te, które nie są czynne, ale są wymieniane. Zwraca uwagę brak dwóch podatków występujących w polskim systemie i systemach państw rozwiniętych: podatku od spadków i darowizn oraz podatku od nieruchomości. Nie oznacza to, że nie jest obciążony żadnymi daninami przedmiot opodatkowania objęty tymi wymienionymi podatkami, bowiem elementy podatku od spadków i darowizn występują w podatku od dochodów osób fizycznych, natomiast podatek od nieruchomości występuje w „zestawie”: opłaty od zasobów naturalnych. Obecnie został przedstawiony do publicznej oceny projekt ustawy o podatku od nieruchomości, w którym przewiduje się podstawę opodatkowania wyrażoną wartościowo.

Jaroslav Marczak

THE UKRAINIAN TAX SYSTEM

Our discussion intends to present the Ukrainian tax system. This goal is justified by the very limited knowledge of the topic, despite the Ukraine being one of Poland's largest neighbours, both regarding the size of her territory and the number of population. The Ukraine certainly represents a very interesting and promising market.

After the Ukraine became an independent state in 1991, her tax system has been distinctly modified compared with fiscal solutions operated in the USSR. However, the system is still in need of adjustments to the economic system. The following levies are collected in the Ukraine: taxes, fees, customs duties and deductions. The levies are divided into central and local finance, but the division is somewhat unclear. Some taxes (levies) are paid to both the central budget and to municipal budgets. In addition, in the construction of some taxes or fees, e.g. in the simplified tax systems, one tax is replaceable by a dozen of other taxes and fees and it is distributed among the central budget, local budgets and pension funds. In today's Ukraine, the following taxes are collected: personal income tax, value added tax, corporate income tax, excise taxes, tax on advertisements, municipal tax, tax on means of transport and tax on additional business activity. The taxes co-exist with a large number of fees.

A general review of the Ukrainian tax system allows to conclude that it is more complicated than its Polish equivalent. The main difference is the higher number of fees. Its characteristic feature is the absence of two taxes that can be found in the Polish tax systems and in systems operated in the developed countries: the estate and gift tax and the real estate tax.

In the Ukraine taxes account for about 70% of the budget revenues, with VAT being the most significant (30%) and the corporate income tax making up approx. 20%. The personal income tax is nominal: it represents slightly above 1%!